

EVROPEIZACE SPRÁVNÍHO PRÁVA PROSTŘEDNICTVÍM SPRÁVNĚ RELEVANTNÍHO JEDNÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR

JAKUB HANDRLICA

Právnická fakulta UK v Praze, Česká republika

Abstrakt v rodném jazyce

Evropeizace českého správního práva prostřednictvím komunitární legislativy patří k diskutovaným otázkám recentní administrativistiky. Příspěvek se věnuje tomu, jakou správně relevantní činnost vykonávají evropské agentury, dále klasifikaci forem jednání těchto institucí a implikacemi pro členské státy ES (např. povolovací řízení, řetězení správních aktů v rámci ES atd.).

Klíčová slova v rodném jazyce

Agentury Evropského společenství, evropeizace správního práva, evropské správní právo, Interinstitucionální dohoda o vytvoření právního rámce pro zřizování evropských agentur, Meroni Doctrine.

Abstract

Currently, the process of Europeization of the Czech Administrative Law is widely discussed and analyzed in the Czech Administrative Science. This contribution deals with classification of the administrative competencies of the European Agencies into several groups (decision making, quasi regulatory, coordinating agencies) with a special scope on identifying limits for establishing such institutions and their relevance for EU Member States.

Key words

European agencies, European Administrative Law, Meroni Doctrine, Interinstitutional Agreement concerning a framework for Establishing European Agencies.

1. ÚVOD

České správní právo je postupem času více a více konfrontováno se skutečností, že členství České republiky v Evropské unii přináší nejen nové aspekty v oblasti správního práva hmotného práva, ale také v oblasti práva institucionální organizace orgánů moci výkonné. Tuto skutečnost vyjádřil již před zhruba desetiletím tehdejší profesor veřejného práva v Bonnu a dnes soudce Evropského soudního dvora *Thomas von Danwitz* v tom smyslu, že představa práva organizace orgánů moci výkonné jako *domaine reservée* jednotlivých členských států Evropského společenství již patří minulosti.¹ Tento výrok byl následujícím vývojem potvrzen. Skutečností zůstává, že aplikace komunitárního práva je dodnes v zásadě vykonávána orgány jednotlivých členských států Společenství (tzv. nepřímý výkon).² Vedle ovšem existuje nezanedbatelný okruh případů, kdy je komunitární právo vykonáváno přímo Evropskou komisí (tzv. přímý výkon). Navíc probíhá již několik let proces formování

Článek byl vypracován v rámci grantu Grantové akademie UK č. 257046.

¹ Danwitz, Thomas: *Verwaltungsrechtliches System und Europäische Integration*, Verlag Mohr Siebeck, Schriftenreihe Jus Publicum 17, Tübingen 1996, 203.

² Möllers, Christoph: *Durchführung des Gemeinschaftsrechts - Vertragliche Dogmatik und theoretische Implikationen*, EuR 2002, 483 an.

specializovaných evropských agentur (*agencies*). Jedná se o specializované jednotky, disponující zpravidla právní subjektivitou. Jenom v rámci tzv. prvního pilíře dnes působí více než 20 těchto agentur. Evropská komise navíc během posledních měsíců publikovala své návrhy na zřízení Evropského úřadu pro elektronické komunikace (*European Electronic Communications Market Authority*)³ a Agentury pro kooperaci energetických regulačních orgánů (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*).⁴ Jednotlivé agentury nemají v současnosti jenom koordinační a promoční povahu, v mnoha případech je jim přiznána pravomoc v oblasti výkonu dozoru a autorizace. To má za následek, že nejenom české správní orgány, ale i jednotliví občané mohou přijít do styku s činností těchto agentur. Následující příspěvek si dává za cíl stručně poukázat na jednotlivé aspekty této problematiky a vzhledem k tomu, že existence těchto orgánů nebyla v české literatuře obsírněji diskutována, i na existující zahraniční literaturu.⁵ Text se zaměří jenom na agentury, které byly zřízeny v rámci tzv. prvního pilíře Evropské unie (tj. v rámci aktivit Evropského společenství a Evropského společenství atomové energie).

2. K POJMU „AGENTURA“

V případě pojmu „agentura“ (*agency*) se spíše než o terminus technicus jedná o označení určité jednotky (*omnibus label*).⁶ Pojem *agency* vymezuje pro oblast amerického federálního práva United States Administrative Procedure Act (APA) jako:⁷

„součást moci výkonné, která je samostatná ve výkonu svých funkcí a má zákonem založenou pravomoc vydávat konečná a závazná rozhodnutí, týkající se práv a povinností jednotlivců.“

Pod pojmem „agentury Společenství“ se rozumějí jednotky, pověřené zvláštními úkoly výkonné povahy a odlišné od Evropské komise, které představuje ústřední výkonný orgán Společenství.⁸ Pojem „agentura“ představuje i v evropském právu nadřazený pojem (*omnibus label*) a jednotlivé tyto agentury mohou být sami o sobě označeny různými názvy (*agency, european centre, european foundation, office, authority*).⁹ Agentury disponují širokou škálou pravomocí. Některé z nich byly zřízeny zejména za účelem koordinace politik a činností, výměny informací a propagace evropských programů. Jiné ovšem disponují i oprávněními v oblasti správního dozoru, autorizace produktů, vydávání podkladových stanovisek k pozdějšímu rozhodnutí Komise a vydávání rozhodnutí přímo závazných pro jednotlivce. Jsou tedy prostředkem přímého výkonu evropského komunitárního práva. Zvláštní pravomoci

³ COM (2007) 699 rev 2.

⁴ COM (2007) 530 final.

⁵ Dobrý přehled problematiky v současnosti představují následující knižní publikace: Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): *Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance*, Edward Elgar, Cheltenham 2005; Pollack, M.: *The Engine of European Integration: Delegation, Agency, and Agenda Setting in the EU*, Oxford University Press, Oxford 2003; Zwart, T., Verhey, L. (Eds.): *Agencies in European and Comparative Law*, Intersentia, Antwerp 2003.

⁶ Kelleman, D.: *The Politics of „Eurocratic“ Structure and the new European Agencies*, West European Politics, October 2002, 93; Majone, G.: *Managing Europeanisation: The European Agencies*, in Peterson, J.; Shackleton, M. (eds.): *The institutions of the European Union*. Oxford University Press. Oxford 2006, 19.

⁷ Farnsworth, A.: *An Introduction to the Legal System of the United States*. 3. Ed. Parker School of Foreign and Comparative Law. Oceana Publications, Inc. New York 1996, 148 an.

⁸ Craig, P.: *European Administrative Law*, Oxford University Press, Oxford 2006, 150 an.

⁹ Voss, E.: *Reforming the European Commission: What role to play for EU agencies?* CMLR (37) 2000, 1113.

byly přiznány Evropské agentuře pro zásobování (Euratom Supply Agency), která disponuje smluvním monopolem na nákup rud a štěpných materiálů v oblasti jaderné energetiky. Pro všechny existující agentury je charakteristické, že disponují právní subjektivitou, jsou v zásadě kolegiální povahy, je pro ně charakteristická jistá míra organizační a finanční (rozpočtová) nezávislosti a byly zřízeny nařízením Rady, které vymezuje jejich pravomoci a vztah k jiným orgánům Společenství. Výjimkou je výše zmíněná Evropská agentura pro zásobování, která byla zřízena přímo dokumentem primárního práva (Smlouvou o založení Euratomu). Na činnost těchto agentur pamatuje i Charta základních práv EU, která je zavazuje dbát při výkonu svých úkolů jednotlivých základních práv EU.¹⁰ Obsáhlým pokusem o jistou formu kodifikace práva evropských agentur pro futuro v současnosti představuje návrh Interinstitucionální dohody Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury ze dne 25. 2. 2005,¹¹ o kterém bude obšírněji pojednáno níže. Uvedený návrh také obsahuje také (pokus o) vymezení samotného pojmu evropské agentury, který je následovný:

„Evropská regulační agentura tedy může být definována jako nezávislý právní subjekt vytvořený zákonodárcem s cílem podílet se na regulaci určitého odvětví v evropském měřítku a na provádění politiky Společenství. Těmito úkoly přispívá ke zlepšení způsobu, jakým jsou pravidla prováděna a uplatňována v celé EU. Účastní se tedy aktivně na uplatnění výkonné funkce na úrovni Společenství.“

3. VÝVOJOVÉ KONSEKVENCE

3.1 VLIV SPOJENÝCH STÁTŮ AMERICKÝCH

První a dodnes existující evropská agentura byla zřízena přímo dokumentem primárního práva, Smlouvou o založení Evropského společenství atomové energie (Treaty establishing the European Atomic Energy Community, Traité instituant la Communauté européenne de l'énergie atomique). U zrodu Evropské agentury pro zásobování (Euratom Supply Agency) stála intervence Spojených států¹² během jednání o budoucí podobě Evropského společenství atomové energie. Podmínkou pro budoucí dodávky surovin, nezbytných pro fungování jaderné energetiky ze strany Spojených států, totiž bylo, aby budoucí Evropské společenství atomové energie přijalo centralizovaný systém zásobování těmito surovinami. Koncepce Evropské agentury pro zásobování pak byla značně ovlivněna americkým United States Atomic Energy Act 1954 a strukturou americké US Atomic Energy Commission (USAEC).¹³

3.2 PRVNÍ VLNA ZŘIZOVÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR (70. LÉTA)

V rámci činností Evropského hospodářského společenství byly první agentury zřízeny během 70. let. Byly jim uloženy zejména úkoly v oblasti koordinace činností v některých

¹⁰ Čl. 51 odst. 1 Charty základních práv EU.

¹¹ Majone, G.: *Managing Europeanisation: The European Agencies*, in Peterson, J.; Shackleton, M. (eds.): *The institutions of the European Union*. Oxford University Press. Oxford 2006

¹² Geradin, D.: *The Development of European Regulatory Agencies: Lessons from the American Experience*, Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): *Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance*, Edward Elgar, Cheltenham 2005, 215 an.

¹³ Guillen, P.: *La France et la négociation des traités de Rome: l'Euratom* a Weilemann, P.: *Die Deutsche Haltung während der Euratom – Verhandlungen*, oba příspěvky in Serra, E. et al.: *Il rillaccio dell'Europa e I Trattati di Roma*, Bruylant, Brussels, 513 an.; 531 an.

specifických oblastech a podpora vybraných evropských programů. Jednalo se o Evropské centrum pro rozvoj odborného vzdělávání (European Centre for the Development of Vocational Training, Cedefop)¹⁴ a Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, EUROFOUND).¹⁵

3.3 DRUHÁ VLNA ZŘIZOVÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR (90. LÉTA)

Proces zakládání evropských agentur nabyl větších rozměrů během 90. let. I agentury založené v tomto období disponují většinou pravomocí v oblasti koordinace činností a jenom zřídka jim byla přiznána pravomoc vydávat rozhodnutí přímo závazná pro jednotlivce. V tomto období byla založena Evropská agentura pro životní prostředí (European Environmental Agency, EEA),¹⁶ Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (Office for the Harmonisation in the Internal Market, OHIM),¹⁷ Odrůdový úřad Společenství (Community Plant Variety Office, CPVO),¹⁸ Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků (European Medicines Agency, EMEA)¹⁹ a Evropská agentura pro obnovu (European Agency for Reconstruction, EAR).²⁰

3.4 TŘETÍ VLNA ZŘIZOVÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR (PO R. 2000)

V rámci „třetí vlny“ byly po r. 2000 zřízeny další evropské agentury: Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority, EFSA),²¹ Evropská agentura pro námořní bezpečnost (European Maritime Safety Agency, EMSA),²² Evropská agentura pro bezpečnost letectví (European Aviation Safety Agency, EASA),²³ Evropská agentura pro

¹⁴ Nařízení Rady (EHS) č. 337/75 ze dne 10. února 1975 o zřízení Evropského střediska pro rozvoj odborného vzdělávání, Úřední věstník L 039, 13/02/1975, 1 – 4.

¹⁵ Nařízení Rady (EHS) č. 1365/75 ze dne 26. května 1975 o založení Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek, Úřední věstník L 139, 30/05/1975, 1 – 4.

¹⁶ Nařízení Rady (EHS) č. 1210/90 ze dne 7. května 1990 o zřízení Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí, Úřední věstník L 120, 11/05/1990, 1 – 6.

¹⁷ Nařízení Rady (ES) č. 40/94 ze dne 20. prosince 1993 o ochranné známce Společenství, Úřední věstník L 11, 14/01/1994, 1 – 36.

¹⁸ Nařízení Rady (ES) č. 2100/94 ze dne 27. července 1994 o odrůdových právech Společenství, Úřední věstník L 227, 01/09/1994, 1 – 30.

¹⁹ Nařízení Rady (EHS) č. 2309/93 ze dne 22. července 1993, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci a dozor nad humánními a veterinárními léčivými přípravky a kterým se zakládá Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků, Úřední věstník L 214, 24/08/1993, 1 – 21.

²⁰ Nařízení Rady (ES) č. 2454/1999 ze dne 15. listopadu 1999, kterým se mění nařízení Rady (ES) č. 1628/96 o pomoci pro Bosnu a Hercegovinu, Chorvatsko, Jugoslávii a bývalou jugoslávskou republiku Makedonii a kterým se zakládá Evropská agentura pro obnovu, Úřední věstník L 299, 20/11/1999, 1 – 8.

²¹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady a požadavky potravinového práva, zřizuje se Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin, Úřední věstník L 31, 01/02/2002, 1 – 24.

²² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1406/2002 ze dne 27. června 2002, kterým se zřizuje Evropská agentura pro námořní bezpečnost, Úřední věstník L 208, 05/08/2002, 1 – 9.

²³ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1592/2002 ze dne 15. července 2002 o společných pravidlech v oblasti civilního letectví a o zřízení Evropské agentury pro bezpečnost letectví, Úřední věstník L 240, 07/09/2002, 1 – 21.

železnice (European Railway Agency, ERA),²⁴ Evropský úřad pro dohled nad globálním navigačním družicovým systémem (European GNSS Supervisory Authority, EGSA)²⁵ a Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu (Community Fisheries Control Agency, CFCA).²⁶ Nejnověji byla zřízena ještě Evropská agentura pro chemické látky (European Chemicals Agency).²⁷

Jak bylo zmíněno v úvodu, v současnosti existují návrhy Evropské komise na zřízení Evropského úřadu pro elektronické komunikace (European Electronic Communications Market Authority),²⁸ který by měl být příslušný pro oblast evropských telekomunikačních trhů. Navrhovaná Agentura pro kooperaci energetických regulačních orgánů (Agency for the Cooperation of Energy Regulators)²⁹ má působit v oblasti evropských trhů s elektrickou energií a zemním plynem. Jejich pravomoci jsou zejména v oblasti koordinace, vydávání doporučení a stanovisek. Návrhy ovšem počítají i s několika případy, kdy budou tyto agentury disponovat pravomocí vydat závazná rozhodnutí v konkrétní věci.

4. PRÁVNÍ ZÁKLAD PRO ZŘÍZOVÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR A JEJICH ČINNOST

4.1 DERIVACE Z ČL. 308 SMLOUVY O ZALOŽENÍ

Agentury první a druhé fáze (tj. ty, které byly zřízeny během 70. – 90. let) byly – s výjimkou Evropské agentury pro životní prostředí (European Environmental Agency, EEA) – zřizovány na základě čl. 308 Smlouvy o založení Evropského společenství.³⁰ Uvedené ustanovení vymezuje tzv. dodatečné pravomoci Společenství, pro případ, že Společenství musí něco učinit k dosažení některého ze svých cílů v rámci společného trhu a Smlouva mu k tomu neposkytuje nezbytné pravomoci. V tomto případě má učinit Rada na návrh Evropské komise a po konzultaci s Evropským parlamentem vhodná opatření.³¹ Evropská komise se ovšem ve svém sdělení) ze dne 11. 12. 2002, nazvaném Operační rámec pro evropské regulační agentury (The operating framework for the European Regulatory Agencies),³² vyjádřila v tom

²⁴ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 881/2004 ze dne 29. dubna 2004 o zřízení Evropské agentury pro železnice (nařízení o agentuře), Úřední věstník *L 164*, 30/04/2004, 1 – 43.

²⁵ Nařízení Rady (ES) č. 1321/2004 ze dne 12. července 2004 o zřízení řídicích struktur pro evropské družicové navigační programy, Úřední věstník *L 246*, 20/07/2004, 1 – 9.

²⁶ Nařízení Rady (ES) č. 768/2005 ze dne 26. dubna 2005, kterým se zřizuje Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu a mění nařízení (EHS) č. 2847/93 o zavedení kontrolního režimu pro společnou rybářskou politiku, Úřední věstník *L 128*, 21/05/2005, 1 - 14

²⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek, o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES, Úřední věstník *L 396*, 30/12/2006, 1.

²⁸ COM (2007) 699 rev 2.

²⁹ COM (2007) 530 final.

³⁰ Majone, G.: *The rise of statutory regulation in Europe*, in Majone, G. (Ed.): *Regulating Europe* (European Public Policy), Routledge, New York 1996, 47 an.

³¹ Kreher, A.: *Agencies in the European Community – A Step towards Administrative Integration in Europe*, (4) *Journal of European Public Policy* 1997, 225 an.

³² COM (2002), 718 final.

smyslu, že v budoucnu již nebudou agentury zřizované na základě čl. 308 Smlouvy o ES, ale na základě jednotlivých specifických ustanovení Smlouvy, týkajících se jednotlivých politik:

„V případě, že regulační agentura slouží jako nástroj k prosazení určitého komunitárního opatření, musí se právní akt, který zakládá takovou agenturu, opírat o to ustanovení Smlouvy o založení, které upravuje dotčenou komunitární politiku. Právě tento přístup byl v poslední zvolen při zřizování regulačních agentur pro oblast potravinářství a dopravy. Při zřizování těchto agentur se evropský zákonodárce odchýlil od dosavadní praxe vytvářet agentury Společenství na základě čl. 308 Smlouvy o založení a sáhl po specifických ustanoveních primárního práva, upravujících jednotlivé politiky Společenství.“

4.2 TZV. MERONI DOCTRIN

Čl. 7 Smlouvy o založení ES obsahuje výčet orgánů, které uskutečňují Společenství svěřené úkoly. Jsou nimi Evropský parlament, Rada, Evropská komise, Evropský soudní dvůr a Účetní dvůr. Každý z těchto orgánů jedná v mezích pravomocí, svěřených mu touto smlouvou. Na otázku, jestliže je výčet těchto orgánů ve Smlouvě konečný (*numerus clausus*), anebo jestliže a za jakých podmínek je přípustné zřizovat orgány další, odpověděl poprvé Evropský soudní dvůr ve svém rozhodnutí *Meroni vs. High Authority* a to následujícím způsobem:³³

„Orgán nemůže dále delegovat pravomoci jiného obsahu, než jaké mu byly zvěřeny Smlouvou o založení (obecná zásada).

Delegace pravomocí se musí omezovat na přesně vymezení okruhů úkolů (clearly defined executive powers), kterých výkon bude kontrolován delegujícím orgánem.

Delegace vrchnostenských pravomocí není v zásadě předpokládána. V případě, že k ní orgán Společenství sáhne, musí tak udělat prostřednictvím rozhodnutí, ve kterém tato delegace bude výslovně vyjádřena (the delegating authority must take an express decision transferring them).

Delegace pravomocí rozhodovat s diskreční pravomocí na orgány odlišné od těch, které jsou vyjmenovány ve Smlouvě, by mělo za následek narušení v čl. 3 Smlouvy předvídané garance rovnováhy mocí.“³⁴

Uvedené rozhodnutí se sice týkalo institucionálního práva dnes již neexistujícího Evropského společenství uhlí a oceli, nicméně položilo základy pro tzv. Meroni Doctrine, podle které je v zásadě možná pouze delegace omezených pravomocí na orgány, které nejsou upraveny v dokumentech primárního práva a naopak je nepřípustná delegace kompetencí, v rámci kterých by delegovaný orgán disponoval diskreční pravomocí.³⁵ Tato doktrína byla později potvrzena i navazující judikaturou Evropského soudního dvora.³⁶

³³ Majone, G.: *Two Logics of Delegation. Agency and Fiduciary Relations in EU Governance*, (2) European Union Politics 2001, 103.

³⁴ 9/56 *Meroni & Co. v High Authority of the European Coal and Steel Community*, ECR. 1957 – 58, 133.

³⁵ Baldwin, R.: *Regulatory Legitimacy in the European context: the British Health and Safety Executive*, in Majone, G. (Ed.): *Regulating Europe (European Public Policy)*, Routledge, New York 1996, 83.

³⁶ 18/62 *Barge vs. High Authority*, ECR. 1962, 565; 30/65 *Macchiorlati Dalmas vs. High Authority*, ECR. 1966, 50; C – 249/87 *Mulfinger vs. Commission*, ECR. 1989, 4127; C – 301/02 *Tralli vs. ECD*, ECR. 2005, I – 4071; T – 369/99 *Dir International*, ECR. 2000, I – 497.

Jak bylo uvedeno výše, jedná se v případě evropských agentur o orgány, vybavené různými druhy pravomocí. Jenom některým z nich byla přiznána pravomoc vydávat závazné akty aplikace práva v konkrétních případech. Tak je tomu v případě Úřadu pro harmonizaci ve vnitřním trhu, Odrůdového úřadu Společenství a Evropské agentury pro bezpečnost letectví. Evropská komise se k této formě přímého výkonu komunitárního práva vyjádřila v následujícím smyslu:

„Bílá kniha o evropském vládnutí (*White Book on European Governance*) vzhledem k vysloveně technické povaze evropských agentur a vzhledem k základním principům komunitárního práva akční rádius agentur s rozhodovací pravomocí in concreto značně limituje. Agentury mohou být zřízeny zejména v oblastech, kde pro to existuje určitá jednoznačná veřejná potřeba, stejně jako v oblastech, kde se nejedná o vyvažování mezi kolidujícími veřejnými zájmy, o politické uvážení, anebo o komplexní ekonomické vyhodnocování. Dále nesmějí být agenturám přiznány ty pravomoci rozhodovat v konkrétních věcech, které Smlouva o založení explicitně přiznává Evropské komisi (např. v oblasti hospodářské soutěže, anebo pro případ řízení o porušení Smlouvy členským státem).“³⁷

5. NÁSTIN KLASIFIKACE SPRÁVNĚ RELEVANTNÍHO JEDNÁNÍ EVROPSKÝCH AGENTUR

V následujícím odstavci budou představeny některé existující agentury tzv. prvního pilíře. Cílem je demonstrovat variabilitu úkolů, které jsou evropským agenturám dnes delegovány a charakter pravomocí, kterými tyto orgány disponují. V zahraniční literatuře jsou v závislosti na charakter jejich pravomocí rozlišovány následující druhy agentur:

- i. *decision making agencies* (pověřené vydáváním závazných rozhodnutí)
- ii. *quasi regulatory agencies* (pověřené úkoly v rámci intrakomunitárních správních řízení)
- iii. *co-ordinating bodies* (pověřené úkoly v rámci koordinace a podpory evropských programů)

V příloze příspěvku je navíc uveden přehled existujících agentur Společenství v oblasti tzv. prvního pilíře Evropské unie se stručnou anotací jejich činnosti.

5.1 DECISION MAKING AGENCIES

Jak bylo uvedeno výše, zakládajícím dokumentem Evropské agentury pro zásobování je Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie.³⁸ Evropská agentura pro zásobování (*European Supply Agency*) disponuje právní subjektivitou a také základním kapitálem. Smlouva o založení stanovuje, že většina tohoto základního kapitálu musí náležet Společenství a jeho členským státům. Agentura disponuje tzv. opčním a výlučným právem k rudám, výchozím materiálům a zvláštním štěpným materiálům, nezbytným pro průmyslová odvětví jaderné energetiky. Agentura disponuje smluvním monopolem (výlučným právem) na

³⁷ COM (2002), 718 final.

³⁸ Čl. 53 an. *Smlouvy o založení Evropského společenství atomové energie*.

kontrakty, týkající se dovozu těchto rud ze zemí mimo Společenství.³⁹ V této oblasti je Agentura vykonavatelem diversifikační politiky Společenství v oblasti dodávek surovin ze zahraničí. Tato politika je obsažena v nezávazných dokumentech, vydaných Komisí⁴⁰ a Agentura ji aplikuje případ od případu na jednotlivé kontrakty. Cílem je diverzifikace zásobování a zamezení závislosti na jediném dodavateli. Evropský soudní dvůr opakovaně potvrdil širokou diskreční pravomoc Agentury v oblasti volby smluvních partnerů v zahraničí, která se týká zejména dovozu zemí bývalého SSSR.⁴¹ Jedná se tedy o výjimku ze zásady, že agenturám Společenství nemají být delegovány pravomoci, které umožňují správní uvážení. Agentura dále přerozděluje nabyté suroviny mezi žadatele z jednotlivých členských států. Ve své podstatě se tak jedná o zásobovací monopol, který byl ovšem během uplynulého období v několika ohledech liberalizován zavedením několika zjednodušených řízení.

Agentura podléhá doзору Evropské komise, která jí poskytuje směrnice a má právo veta proti jejím rozhodnutím.⁴² Každý úkon Agentury učiněný mlčky či výslovně při výkonu jejího opčního nebo výlučného práva může být dále zúčastněnými stranami předložen k rozhodnutí Komisi.⁴³ Komise tak má učinit ve lhůtě jednoho měsíce. Rozhodnutí Komise, anebo její nečinnost, může být pak následně předmětem řízení před Evropským soudním dvorem.⁴⁴

5.2 QUASI REGULATORY AGENCIES

Hlavním posláním Evropské agentury pro hodnocení léčivých přípravků (*European Medicines Agency*) je ochrana a propagace veřejného zdraví a zdraví zvířat prostřednictvím hodnocení léčivých přípravků a výkonu dozoru. Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků je orgánem příslušným vedení centralizovaného registračního řízení vybraných léčivých přípravků. Veškeré humánní a veterinární léčivé přípravky, které jsou výsledkem biotechnologických postupů, nebo jsou vyrobeny jinými špičkovými technologiemi musí být před svým uvedením na trh Společenství schváleny prostřednictvím uvedeného centralizovaného postupu.⁴⁵ Totéž platí pro všechny humánní léčivé přípravky, které jsou určeny k léčbě HIV/AIDS, rakoviny, cukrovky, nebo neorogenerativní onemocnění. Při Agentuře působí Výbor pro humánní léčivé přípravky, který má za úkol vypracovat odborné podkladové stanoviska v rámci řízení o jednotlivých žádostech. Agentura zajistí, aby bylo stanovisko Výboru vydáno do 210 dnů po obdržení platné žádosti.⁴⁶ V případě pozitivního

³⁹ Bouquet, A.: *How current are Euroatom provisions on nuclear supply and ownership in view of the European Union's enlargement?* Nuclear law Bulletin No. 68, Vol. 2001/2, Nuclear Energy Agency/OECD, 25 an.

⁴⁰ Green Paper for a European Union Energy Policy, COM (94) 659 final, point 195; White Paper: An Energy Policy for the European Union, COM (95), 682 final, point 79.

⁴¹ T – 149/94 a T – 181/94 *KLE vs. Commission*, ECR. 1997, II – 161.

⁴² C – 107/91 *ENU vs. Commission*, ECR. 1993, I – 599.

⁴³ Rozhodnutí Komise č. 93/428/Euratom ze dne 19. července 1993, Úřední věstník L 197, 06/08/1993, 54; Rozhodnutí Komise č. 94/285/Euratom ze dne 21. února 1994, Úřední věstník L 122, 17/05/1994, 30.

⁴⁴ Např. T – 458/93 a T – 523/93 *ENU vs. Commission*, ECR. 1995, II – 2459; T – 149/94 a T – 181/94 *KLE vs. Commission*, ECR. 1997, II – 161 (případy žalob proti rozhodnutí Agentury), C – 107/91 *ENU vs. Commission*, ECR 1993, I – 599 (případ žaloby na nečinnost).

⁴⁵ Čl. 3 nařízení Rady (EHS) č. 2309/93 ze dne 22. července 1993, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci a dozor nad humánními a veterinárními léčivými přípravky a kterým se zakládá Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků.

⁴⁶ Čl. 6 odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 2309/93 ze dne 22. července 1993, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci a dozor nad humánními a veterinárními léčivými přípravky a kterým se zakládá Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků.

stanoviska Agentura předkládá žádost Evropské komisi, která je příslušná pro vydání konečného rozhodnutí.

Vedle uvedeného centralizovaného řízení je Agentura příslušná k provádění dozoru nad bezpečností léčivých přípravků prostřednictvím sítě farmakovigilance. Agentura přijímá veškeré důležité informace týkající se podezření na nežádoucí účinky humánních léčivých přípravků, které Společenství zaregistrovalo. Tam, kde je to vhodné, vypracovává Výbor pro humánní léčivé přípravky stanoviska k nezbytným opatřením. Tato stanoviska se zpřístupní veřejnosti.⁴⁷

Vedle výše uvedených oblastí je Agentura rovněž zapojena do podpory výzkumu a inovací ve farmaceutickém průmyslu. V r. 2001 byl založen Výbor pro léčivé přípravky pro vzácná onemocnění, který přezkoumává žádosti o označení léčivých přípravků od osob a společností, které mají v úmyslu vyvíjet léčivé přípravky pro tyto typy nemocí. V r. 2004 byl založen Výbor pro rostlinné léčivé přípravky, který vydává vědecká stanoviska k tradičním rostlinným léčivým přípravkům.

Jiným příkladem může být navrhovaná Agentura pro koordinaci energetických regulačních orgánů (*Agency for the Cooperation of Energy Regulators*).⁴⁸ V oblasti koordinace regulačních orgánů členských států působí v současnosti Skupina evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství (*European Regulators Group for Electricity and Gas, ERGEG+*), která má charakter nezávislé poradní skupiny. Skupina z vlastního podnětu nebo na žádost Komise poskytuje Komisi rady a je jí nápomocna při konsolidaci vnitřního trhu s energií, zejména s ohledem na přípravu návrhu prováděcích opatření v oblasti elektřiny a zemního plynu. Skupina usnadňuje konzultace, koordinaci a spolupráci mezi vnitrostátními regulačními orgány, aby přispěla k jednotnému uplatňování komunitárního práva.⁴⁹

Navrhovaná Agentura pro koordinaci energetických regulačních orgánů má být centrálním orgánem koordinace. Existující návrh počítá s tím, že Agentura bude vydávat nezávazná doporučení (*non-binding guidelines*) provozovatelům tranzitních soustav a národním regulačním orgánům. Agentura má také vydávat stanoviska (*opinions*) k vybraným rozhodnutím národních regulačních orgánů. Konečně má mít také pravomoc vydávat závazná rozhodnutí (*decisions*) v některých zvláštních technických otázkách. Budoucí sídlo této Agentury zatím není známé.

5.3 CO – ORDINATING AGENCIES

Příkladem agentury, kterou je možné zařadit do této skupiny, je Evropská agentura pro životní prostředí (*European Environmental Agency*). Projekt Evropské agentury pro životní prostředí byl původně zamýšlen jako vytvoření centrálního orgánu Společenství, příslušného pro koordinaci a dohled nad činností jednotlivých národních orgánů. Zřízení Agentury proto nebylo odvozováno od čl. 308 Smlouvy o založení, ale přímo od čl. 130s (dnes čl. 175) Smlouvy. Tento projekt ovšem nebyl úspěšný a Agentuře nebyly svěřeny zamýšlené

⁴⁷ Čl. 22 nařízení Rady (EHS) č. 2309/93 ze dne 22. července 1993, kterým se stanoví postupy Společenství pro registraci a dozor nad humánními a veterinárními léčivými přípravky a kterým se zakládá Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků.

⁴⁸ COM (2007) 530 final.

⁴⁹ Rozhodnutí Komise č. 2003/796/ES ze dne 11. listopadu 2003, kterým se zřizuje skupina evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství, Úřední věstník L 296, 14/11/2003, 34 – 35.

pravomoci v oblasti dohledu nad jednotlivými správními orgány členských států.⁵⁰ Agentura je tedy čistě koordinačním orgánem bez pravomocí vydávat závazná rozhodnutí, nebo provádět dozor nad výkonem komunitárního práva na území členských států.

Hlavním posláním Agentury je podle jejího zakládajícího dokumentu vytvoření a koordinace Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí (*European environment information and observation network*).⁵¹ Dále má Agentura poskytovat členským státům informace nezbytné k formulování a provádění řádné a účinné politiky životního prostředí, zaznamenávat, třídit a posuzovat údaje o stavu životního prostředí, vypracovávat odborné zprávy o kvalitě, citlivosti životního prostředí a o tlacích na životního prostředí na území Společenství. Za účelem shromažďování dat, jejich správy a analýz Agentura založila pět Evropských tematických středisek, zabývajících se vodou, ovzduším a změnami klimatu, ochranou přírody a biologickou rozmanitostí, toky odpadů a materiálů a suchozemským prostředím.

6. VÝHLED DO BUDOUCNA: NÁVRH INTERINSTITUCIONÁLNÍ DOHODY

Z výše uvedeného nástinu vyplývá, že v současnosti existující evropské agentury se do značné míry liší. Tyto odlišnosti nespočívají jenom v jejich pravomocích, ale také např. ve zdrojích financování. Zatímco většina agentur je financována z rozpočtu Společenství, existují i agentury, které se částečně anebo úplně financují sami. Do druhé skupiny patří v současnosti Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků, Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu, Evropská agentura pro bezpečnost letectví a Odrůdový úřad Společenství. Vedle odlišností existuje množství charakteristických znaků, které mají agentury Společenství stejné.⁵² Jedná se zejména o jejich organizační strukturu.⁵³ Každá agentura je řízena správní radou (Administrative Board), ve které jsou typicky zastoupeny delegáti členských států, zástupci Evropské komise, v některých případech i zástupci Evropského parlamentu a jiných zainteresovaných subjektů (zástupců průmyslu, nečlenských zemí atd.). Za současné situace, když Evropské společenství zahrnuje 27 členských států, se počet členů správní rady pohybuje mezi šestnácti a sedmdesáti osmi. Zákonným zástupcem agentury je pravidelně její ředitel (Director). Vymezení pravomocí mezi správní radou a ředitelem je zakotveno ve zřizovacím dokumentu (nařízení Rady). Dále agentury disponují technickými a vědeckými výbory, které jsou složeny z odborníků příslušných odvětví a poskytují poradenství k technickým otázkám. Příkladem může být Výbor pro rostlinné léčivé přípravky (Committee on Herbal Medicinal Products, HMPC), který byl zřízen Evropskou agenturou pro hodnocení léčivých přípravků. Posledním ze společných znaků je režim kontroly. Ve většině případů provádí interní audit v agentuře finanční kontrolor Komise. Agentury dále podléhají kontrole Účetního dvora Evropských společenství.

⁵⁰ Majone, G.: *Managing Europeanisation: The European Agencies*, in Peterson, J.; Shackleton, M. (eds.): *The institutions of the European Union*, Oxford University Press, Oxford 2006, 199.

⁵¹ Čl. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1210/90 ze dne 7. května 1990 o zřízení Evropské agentury pro životní prostředí a Evropské informační a pozorovací sítě pro životní prostředí.

⁵² Majone, G.: *Managing Europeanisation: The European Agencies*, in Peterson, J.; Shackleton, M. (eds.): *The institutions of the European Union*, Oxford University Press, Oxford 2006, 190 an.

⁵³ Magnette, P.: *The Politics of Regulation in the European Union*, in Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): *Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance*, Edward Elgar, Cheltenham 2005, 3 an.

Existující předloha *Interinstitucionální dohody Evropského parlamentu, Rady a Evropské komise o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury* ze dne 25. 2. 2005⁵⁴ se ovšem již pokouší o systematickejší vyjasnění pozice evropských agentur v rámci přímého výkonu evropského práva a o unifikaci jejich struktury do budoucna:

„Evropské agentury byly vytvářeny postupně, aby v jednotlivých případech uspokojily specifické potřeby. Vyznačují se svojí různorodostí. Pokud jsou ale tyto agentury zřizovány nepřehledným způsobem bez společného rámce, hrozí, že jejich nesjednocené využívání vyústí v málo průhlednou situaci, špatně pochopitelnou pro občana a v každém případě škodlivou pro právní jistotu.

„Regulaci“ je třeba odlišovat od „reglementace“ neboli přijímání závazných právních norem obecné platnosti. Nařízení tedy nemusí být vytvořené přijetím normativních aktů regulativní povahy. Může použít i jiné více podněcující prostředky, jako společné regulace, samoregulace, doporučení, odvolání na vědecký orgán, zapojení do sítě a sladění osvědčených postupů, hodnocení, uplatnění a provádění pravidel atd. Z toho vyplývá, že evropská „regulační“ agentura nemusí mít nutně pravomoc vydávat závazné právní normy.“

V souladu s výše stanoveným pojmem regulace, mohou být tedy evropské agentury pověřeny jedním nebo více z následujících úkolů.⁵⁵ Především se může jednat o pravomoc přijímat samostatná rozhodnutí právně závazná vůči třetím stranám (tj. správní akty). V zájmu Společenství mohou poskytovat přímou pomoc Komisi a případně členským státům ve formě odborných a vědeckých posudků. Konečně mohou být pověřeny organizováním spolupráce mezi příslušnými vnitrostátními orgány ve formě sítě za účelem shromažďování, výměny a srovnávání informací a užitečných zkušeností (koordinace).⁵⁶

Existující návrh dále vymezuje strukturu evropských agentur pro futuro a jejich vztah k jiných orgánům Společenství:

Programačním a kontrolním orgánem agentur má být správní rada (Administrative Board).⁵⁷ Správní rada dbá na to, aby agentura vykonávala úkoly, které jsou jí svěřeny zřizovacím aktem. Členy správní rady by měla v budoucnu jmenovat výlučně Evropská komise a Rada. Ve správní radě mohou být i pro futuro zastoupeny i podniky zainteresovaného průmyslu, avšak bez hlasovacího práva. Správní rada má být zejména pověřena jmenováním, případně odvoláním ředitele agentury, výkonem disciplinárního dozoru, přijímáním pracovního programu agentury, přijímáním jejího rozpočtu a její výroční zprávy.

Na čele agentury má stát podle návrhu interinstitucionální dohody vždy ředitel (Director).⁵⁸ Ten má být jmenován správní radou na základě seznamu uchazečů navržených Komisí. Období mandátu ředitele je zásadně pětileté. Na návrh Komise a po provedení zhodnocení může být ředitel jedenkrát prodloužen ve funkci na období, které nepřesáhne délku prvního mandátu. Do pravomoci ředitele má spadat zejména přípravou ročního pracovního programu, předběžného odhadu příjmů a výdajů agentury a jednacímho řádu agentury. Ředitel má také

⁵⁴ COM (2005), 59 final.

⁵⁵ Čl. 4 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁵⁶ Kilb, A.: *Europäische Agenturen und ihr Personal - die großen Unbekannten?* EuZW 2006, 270 an.

⁵⁷ Čl. 11 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁵⁸ Čl. 13 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

spravovat rozpočet agentury a předkládat jí Evropskému parlamentu. Ředitel má také agenturu zastupovat před Evropským parlamentem a Radou.

Podle charakteru svých pravomocí mohou být dále v rámci agentur zřizovány další orgány. Agentury, které mají za úkol koordinovat nebo vzájemně propojit příslušné vnitrostátní orgány, musí být vybaveny jedním nebo více koordinačními subjekty (Coordinating Bodies) složenými ze zástupců těchto celků.⁵⁹ Agentury, které mají poskytovat technické a vědecké posudky Komisi a případně členským státům, musí být vybaveny jedním nebo více vědeckými výbory (Scientific Committees) anebo výbory odborníků (Committees of experts).⁶⁰ Konečně agentury, přijímající samostatná rozhodnutí závazná pro třetí osoby musí být vybaveny jedním nebo několika odvolacími senáty (Boards of Appeal), jejichž úkolem bude ověřit, zda agentura správně použila prováděcí pravidla a nepřestoupila při tom rámec svěřených úkolů a přidělené pravomoci.⁶¹ Členové senátů jsou jmenováni správní radou na pětileté období ze seznamu kandidátů navržených Komisí.

Značná pozornost je věnována i otázkám kontroly činnosti agentur. Tuto kontrolu návrh svěřuje do pravomoci několika orgánů Společenství: Komise se zavazuje k provádění pravidelných hodnocení dosažených výsledků a pracovních metod agentury ve vztahu k vytýčeným cílům, mandátu a úkolům určeným ve zřizovacím aktu, a rovněž i ukazatelů stanovených při předběžném hodnocení a přejetých v ročním pracovním programu agentury.⁶² Podle článku 248 Smlouvy o ES je Účetní dvůr pověřen ověřováním účtů všech agentur, které pobírají subvenci od Společenství.⁶³ Pokud se jedná o samofinancovanou agenturu, uděluje absolutorium správní rada jejímu řediteli. V takovém případě správní rada informuje Evropský parlament, Radu, Komisi a Účetní dvůr o svém rozhodnutí udělit absolutorium.

Vedle uvedených mechanismů přiznává návrh orgánům Společenství dále další formy kontroly agentur: Evropský parlament a Rada jsou oprávněni kdykoli, a zejména v okamžiku zveřejnění výroční správy o činnosti agentury, požádat ředitele o slyšení v otázkách týkajících se činnosti agentury.⁶⁴ Komise může v určitých případech navrhnout revizi nebo zrušení zřizujícího aktu, dále každoročně navrhuje rozpočtovému orgánu výši subvence určené pro agenturu a počet pracovních míst, který považuje za nezbytný na základě předběžného odhadu příjmů a výdajů stanoveného správní radou.⁶⁵

Konečně je tady soudní kontrola evropských agentur, která je v rukou Evropského soudního dvora. Soudní dvůr má být příslušný nejen pro případy žaloby o zrušení aktů agentury nesoucích závazné právní důsledky ve vztahu ke třetím osobám, ale též pro žaloby o neplnění nebo žádosti o náhradu škody způsobené agenturou v rámci jejích činností. Pokud jde o

⁵⁹ Čl. 14.1 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶⁰ Čl. 14.2 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶¹ Čl. 14.3 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶² Čl. 27.2 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶³ Čl. 28.5 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶⁴ Čl. 29.1 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

⁶⁵ Čl. 29.2 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

žaloby o zrušení týkající se individuálních aktů, které agentura adresovala třetím osobám, počítá se v zásadě s nutností vyčerpat řádné opravné prostředky v řízení před agenturou.⁶⁶

Nastíněné zásady nejsou nijak nové a uvedené strukturální prvky již existují v rámci mnoha agentur. Pravidlem je, že k přezkumu jejich závazného rozhodnutí v konkrétní věci je možno se obrátit na Evropský soudní dvůr. Existující návrh by se měl uplatňovat na evropské agentury, které budou zřízeny v budoucnu. Proces unifikace stávajících agentur je pak možné uskutečnit prostřednictvím revize jejich zakládacích dokumentů.

7. ZÁVĚR

Orgány, označované jako „agentury Společenství“ anebo „evropské agentury“ mají několik společných znaků: je jim přiznána právní subjektivita, finanční a rozpočtová samostatnost, jsou kolegiální povahy (v jejich čele stojí správní rada), působí v oblastech, kde je vyžadována vysoká míra odborné expertízy. Agentury disponují v mnohých případech poradními sbory, vědeckými kolégy atd. Většina dnes existujících agentur je financována z rozpočtu Společenství, existují ovšem i agentury, které jsou částečně, anebo zcela financovány ze zdrojů vlastních. Kontrola agentur je v rukou Komise (dohled nad činností, absolutorium pro finanční zprávy), Účetního dvora, Parlamentu (schvalování výročních zpráv, delegace zástupců do správní rady) a Soudního dvora (možnost soudního přezkumu v případě, že agentura disponuje pravomocí vydávat závazná rozhodnutí v konkrétní věci).

Existující agentury se značně liší co se týče rozsahu a charakteru jejich pravomocí. Drtivá většina dnes existujících agentur má za úkol sběr dat, koordinaci činností a politik, provádění různých evropských programů, vydávání nezávazných doporučení atd. Existují však také agentury, kterým byla svěřena pravomoc vydávat podkladová rozhodnutí pro konečné rozhodnutí Evropské komise, anebo vydávat vlastní závazná rozhodnutí v konkrétní věci.

Existující návrh *Interinstitucionální dohody Evropského parlamentu, Rady a Evropské Komise o vytvoření rámce pro evropské agentury* obsahuje právní rámec zřizování agentur Společenství pro futuro. Dokument je reakcí na dosavadní nekoordinovaný vývoj těchto orgánů, který měl za následek vytvoření jejich značně nepřehledné struktury. Návrh přejímá mnohé z výše uvedených znaků (právní subjektivita, vnitřní struktura, rozpočtová nezávislost), explicitně stanovuje formy jednání těchto orgánů navenek (vydávání závazných aktů, poskytování odborných posudků Komisi a členským státům, koordinace činností) a formy kontroly jejich činnosti.

Příloha: Agentury Společenství

⁶⁶ Čl. 31 návrhu *Interinstitucionální dohody o vytvoření rámce pro evropské regulační agentury*.

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropské centrum pro rozvoj odborného vzdělávání (European Centre for the Development of Vocational Training, Cedefop)

Rok založení: 1975

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 337/1975, OJ L 39, 13. 2. 1975, 1

Sídlo agentury: Soluň, Řecko

Oblast činnosti: odborné poradenství jiným orgánům ES, koordinace, výměna informací

<http://www.cedefop.europa.eu>

Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, EUROFUND)

Rok založení: 1975

Zakládací dokument: Nařízení Rady (EHS) č. 1365/75, OJ L 139, 30. 5. 1975, 1

Sídlo agentury: Dublin, Irsko

Oblast činnosti: monitoring, výzkum, výměna informací

<http://www.eurofund.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropská agentura pro životní prostředí (European Environmental Agency, EEA)

Rok založení: 1993

Zakládací dokument: Nařízení Rady (EHS) č. 1210/90, OJ L 120 , 11. 5. 1990, 1

Sídlo agentury: Kodaň, Dánsko

Oblast činnosti: poskytování informací, shromažďování dat, koordinace politik

<http://www.eea.europa.eu>

Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu (Office for the Harmonisation in the Internal Market, OHIM)

Rok založení: 1994

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 40/94, OJ L 11, 14. 1. 1994, 1

Sídlo agentury: Alicante, Španělsko

Oblast činnosti: řízení o zápisu ochranné známky Společenství

<http://www.oami.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Odrůdový úřad Společenství (Community Plant Variety Office, CPVO)

Rok založení: 1994

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 2100/94, OJ L 227, 1. 9. 1994, 1

Sídlo agentury: Angers, Francie

Oblast činnosti: řízení o zápisu odrůdového práva Společenství

<http://www.cpvo.europa.eu>

Evropská agentura pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (European Agency for Safety and Health at Work, OSHA)

Rok založení: 1994

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 2062/1994, OJ L 216, 20. 8. 1994, 1

Sídlo agentury: Bilbao, Španělsko

Oblast činnosti: koordinace a podpora bezpečnosti a ochrany zdraví při práci

<http://osha.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropská agentura pro obnovu (European Agency for Reconstruction, EAR)

Rok založení: 2000

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 2666/2000, OJ L 306, 7. 12. 2000, 1

Sídlo agentury: Soluň, Řecko

Oblast činnosti: podpora budování institucí veřejné správy, tržního hospodářství a sociálního rozvoje v Srbsku, Černé hoře, Makedonii a Kosovu

<http://www.ear.europa.eu>

Evropský úřad pro bezpečnost potravin (European Food Safety Authority, EFSA)

Rok založení: 2002

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 178/2002, OJ L 31, 1. 2. 2002, 1

Sídlo agentury: Parma, Itálie

Oblast činnosti: vědecké poradství, hodnocení rizik, analýza údajů

<http://www.efsa.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropská agentura pro námořní bezpečnost (European Maritime Safety Agency, EMSA)

Rok založení: 2002

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 1406/2002, OJ L 208, 5. 8. 2002, 1

Sídlo agentury: Lisabon, Portugalsko

Oblast činnosti: dohled nad námořní dopravou, vývoj strategie pro vyšetřování námořních nehod, provoz systémů monitorování lodí

<http://emsa.europa.eu>

Evropská agentura pro bezpečnost letectví (European Aviation Safety Agency, EASA)

Rok založení: 2003

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 1592/2002, OJ L 240, 7. 9. 2002, 1

Sídlo agentury: Kolín, Spolková republika Německo

Oblast činnosti: technická expertiza v oblasti letecké bezpečnosti, certifikace zařízení pro leteckou dopravu

<http://easa.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropská agentura pro hodnocení léčivých přípravků (European Medicines Agency, EMA)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 726/2004, OJ L 136, 30. 4. 1994, 1

Sídlo agentury: Londýn, Velká Británie

Oblast činnosti: evaluace žádostí o evropskou autorizaci léčiv

<http://emea.europa.eu>

Evropská agentura pro železnice (European Railway Agency, ERA)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 881/2004, OJ L 164, 30. 4. 2004, 1

Sídlo agentury: Valenciennes, Francie

Oblast činnosti: vývoj technických standardů, harmonizace bezpečnostních standardů, vývoj interoperability evropských železničních sítí

<http://era.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropský úřad pro dohled nad globálním navigačním družicovým systémem (European GNSS Supervisory Authority, EGSA)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 1321/2004, OJ L 246, 20.7.2004, 1

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: udělování licencí pro evropský globální navigační systém GALILEO, správa fondů Společenství v oblasti navigace, koordinace a modernizace navigačních systémů

<http://www.gsa.europa.eu>

Evropská agentura pro bezpečnost sítí a informací (European Network and Information Security Agency, CFCA)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 460/2004, OJ L 77, 13. 3. 2004, 1

Sídlo agentury: Heraklion, Řecko

Oblast činnosti: analýza bezpečnosti v oblasti hardwarových a softwarových produktů, řízení rizik v oblasti bezpečnosti informací

<http://www.cfca.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Evropská agentura pro řízení operativní spolupráce na vnějších hranicích členských států Evropské unie (European Agency for the Management of Operational Cooperation at the External Borders, FRONTEX)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 2007/2004, OJ L 349, 25. 11. 2004, 1

Sídlo agentury: Varšava, Polsko

Oblast činnosti: koordinace spolupráce členských států v oblasti správy vnějších hranic, vývoj unifikovaných standardů výcviku, analýza rizik

<http://www.frontex.europa.eu>

Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (European Centre for Disease Prevention and Control, ECDC)

Rok založení: 2004

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 851/2004, OJ L 142, 30. 4. 2004, 1

Sídlo agentury: Solna, Švédsko

Oblast činnosti: shromažďování poznatků, vývoj systému včasného varování, činnosti v případě vypuknutí nakažlivých nemocí neznámého původu

<http://www.ecdc.europa.eu>

Evropská agentura pro zásobování (European Supply Agency)

Rok založení: 1960

Zakládací dokument: Smlouva o založení Evropského společenství atomové energie (Euratom)

Sídlo agentury: Brusel, Belgie

Oblast činnosti: výkon opčního a výlučného práva v oblasti vybraných surovin

<http://ec.europa.eu/euratom/>

Agentura Společenství pro kontrolu rybolovu (Community Fisheries Control Agency, CFCA)

Rok založení: 2005

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 768/2005, OJ L 128, 21. 5. 2005, 1

Sídlo agentury: oficiálně Vigo, Španělsko, dočasně Brusel, Belgie

Oblast činnosti: Společná politika rybolovu Společenství (Common Fisheries Policy)

<http://www.cfca.europa.eu>

Evropská agentura pro chemické látky (European Chemicals Agency)

Rok založení: 2007

Zakládací dokument: Nařízení Rady (ES) č. 1967/2006, OJ L 396, 30. 12. 2006, 1

Sídlo agentury: Helsinky, Finsko

Oblast činnosti: registrace, evaluace a autorizace chemických látek pro jejich použití v rámci vnitřního trhu Společenství

<http://echa.europa.eu>

Literatura:

- Craig, P.: European Administrative Law, Oxford University Press, Oxford 2006
- Danwitz, Thomas: Verwaltungsrechtliches System und Europäische Integration, Verlag Mohr Siebeck, Schriftenreihe Jus Publicum 17, Tübingen 1996
- Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance, Edward Elgar, Cheltenham 2005
- Gerardin, D.: The Development of European Regulatory Agencies: Lessons from the American Experience, in: Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance, Edward Elgar, Cheltenham 2005, 21
- Kelleman, D.: The Politics of „Eurocratic“ Structure and the new European Agencies, West European Politics, October 2002, 93
- Kilb, A.: Europäische Agenturen und ihr Personal - die großen Unbekannten? EuZW 2006, 270
- Kreher, A.: Agencies in the European Community – A Step towards Administrative Integration in Europe, (4) Journal of European Public Policy 1997, 225 an
- Maignette, P.: The Politics of Regulation in the European Union, in Gerardin, D., Munoy, R., Petit, N. (Eds.): Regulation through Agencies: A New Paradigm of European Governance, Edward Elgar, Cheltenham 2005, 3
- Majone, G.: Managing Europeanisation: The European Agencies, in Peterson, J.; Shackleton, M. (eds.): The institutions of the European Union. Oxford University Press. Oxford 2006
- Majone, G.: Two Logics of Delegation. Agency and Fiduciary Relations in EU Governance, (2) European Union Politics 2001, 103
- Pollack, M.: The Engine of European Integration: Delegation, Agency, and Agenda Setting in the EU, Oxford University Press, Oxford 2003
- Voss, E.: Reforming the European Commission: What role to play for EU agencies? CMLR (37) 2000, 1113
- Zwart, T., Verhey, L. (Eds.): Agencies in European and Comparative Law, Intersentia, Antwerp 2003

Kontaktní údaje na autora – email:

jakub.handrlica@email.cz